

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

22. december 2014

Folketingets Kulturdvalg har den 8. december 2014, efter ønske fra Alex Ahrendtsen (DF), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 88 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Med henvisning til artikel i Jyllands-Posten den 4. december 2014 (<http://jyllands-posten.dk/ECE7257303/Boligejere-skal-selv-betale-for-ark%C3%A6ologiske-udgravninger/>) bedes ministeren oplyse, hvor store udgifter en ændring af museumsloven ville medføre, hvis boligejerne ikke skulle betale for udgravning af fortidsminder på deres parcel, og hvad er begrundelsen for, at man i dag selv skal betale?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Kulturstyrelsen, der har oplyst følgende:
"Udgifterne til de arkæologiske undersøgelser i forbindelse med private boligejeres anlægsarbejder, veksler meget:

PRIVATE BOLIGEJERES UDGIFTER TIL ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER

(Beløb i afrundet mio. kr. og årets priser – kun afregnede beløb er medtaget. NB: De arkæologiske sager afregnes løbende under budgetår og beløbene vil ændre sig, efterhånden som sagerne slutfaktureres.)

Oprettelsesår	Antal sager	Samlede udgifter	Fakturabeløb (private boligejere)	Tilskudsbeløb (staten)	Tilskud i procent (staten)
2006	43	5,511	1,262	4,249	77 %
2007	51	7,911	1,763	6,148	78 %
2008	53	7,228	2,866	4,362	60 %
2009	48	4,998	0,853	4,145	83 %
2010	11	5,922	0,252	5,670	96 %
2011	26	7,924	0,996	6,928	87 %
2012	15	2,102	0,091	2,011	96 %
2013	19	1,795	0,335	1,460	81 %
Gns./år	33	5,449	1,052	4,372	81 %

Som det fremgår af skemaet, er i gennemsnit ca. 80 % af de samlede udgifter blevet betalt af Kulturstyrelsen i form af tilskud.

Den reelle merudgift for staten til en eventuel fuld finansiering af de private boligejeres udgifter til arkæologiske undersøgelser ville altså være de resterende ca. 20 % af de samlede udgifter i ovenstående skema. Dette beløb dækkes i dag af de private boligejere og udgør i gennemsnit ca. 1,052 mio. kr. pr. år. Sagerne fordeler sig på 11-53 oprettede sager pr. år – i gennemsnit ca. 33 sager pr. år og gennemsnitligt ca. 30.000 kr. pr. sag. Det bemærkes, at antallet af sager har været markant lavere i årene efter finanskrisen.

Det bemærkes, at det desværre ikke er muligt entydigt at definere ”den private boligejer” i styrelsens database. De anførte beløb kan således omfatte enkelte mindre virksomheder, selskaber o. lign.

Det kan uddybende oplyses, at der allerede tages særligt hensyn til boligejeres økonomiske belastning i forhold til de lovpligtige, arkæologiske undersøgelser. F.eks. er forundersøgelser for almindelige boligejere som udgangspunkt gratis, hvilket skyldes, at private boligejere kun vil have behov for, hvad der defineres som en ”mindre forundersøgelse”, der finansieres af det lokale, arkæologiske museum. I finansloven afsættes endvidere midler til Kulturstyrelsens bygherretilskud i forbindelse med de arkæologiske undersøgelser. I bevillingen er op til 3,0 mio. kr. af disse midler øremærket med det formål, at Kulturstyrelsen i øget udstrækning kan yde tilskud til dækning af udgifter i forbindelse med arkæologiske undersøgelser, hvor anlægsansvarlige er fysiske personer. Med fysiske personer menes i denne sammenhæng privatpersoner, dvs. i høj grad private boligejere. Boligejerne bliver således særligt begunstigede i forhold til udgifter til arkæologiske undersøgelser.

Til spørgsmålet om baggrunden for bygherrebetalte arkæologiske undersøgelser kan det oplyses, at det i henhold til museumsloven er den, der ved anlægsarbejder mv. forårsager ødelæggelse af vores fælles kulturarv, som skal betale for den nødvendige arkæologiske undersøgelse og registrering af de væsentlige fortidsminder, der bliver berørt af anlægsarbejdet - det såkaldte skadevolderprincip. Formålet er så vidt muligt at bevare fortidsminder i jorden, hvor de generelt sikres bedst for eftertiden. Princippet blev indført, da et meget bredt flertal i Folketinget vedtog museumsloven i 2001 og giver bygherren et økonomisk incitament til at tilrette anlægsarbejder således, at så få fortidsminder som muligt berøres. Dette skadevolderprincip ligger også til grund for lovgivningen i en lang række andre europæiske lande, herunder Norge, Sverige, England og Tyskland.”

Jeg kan henholde mig til Kulturstyrelsens oplysninger.

Marianne Jelved